

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาใน F -distribution
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบน (Mean Squares)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาตามนัยสำคัญในการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่
sig	แทน	ค่าสำคัญทางสถิติทดสอบ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ร้อยละของ เพศ และกลุ่มงานของผู้ตอบ
แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่มีเพศ และ กลุ่มงานที่แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตาม
หลักธรรมาภิบาล แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	98	40.00
หญิง	147	60.00
รวม	245	100.00
2. กลุ่มงานที่แตกต่างกัน		
กลุ่มงานด้านบริหาร	47	19.18
กลุ่มงานด้านวิชาการ	178	72.65
กลุ่มงานสนับสนุนและบริการ	20	8.17
รวม	245	100.00

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 245 คน พบว่า ส่วนใหญ่คือเพศหญิง จำนวน 147 คน (ร้อยละ 60.00) รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 98 คน (ร้อยละ 40.00) กลุ่มงานที่แตกต่างกัน พบว่าส่วนใหญ่คือกลุ่มงานด้านวิชาการ จำนวน 178 คน (ร้อยละ 72.65) รองลงมาคือ กลุ่มงานด้านบริหาร จำนวน 47 คน (ร้อยละ 19.18) รองลงมาคือ กลุ่มงานสนับสนุนและบริการ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 8.17)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม

1. วิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัย

ราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

2. วิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัย

ราชภัฏมหาสารคาม จำแนกรายชื่อของแต่ละด้าน

1. วิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน 6 ด้าน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติงาน
1. ด้านหลักนิติธรรม	2.97	0.97	ปานกลาง
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.54	0.74	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	2.45	0.55	น้อย
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	2.38	0.87	น้อย
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	2.63	1.12	ปานกลาง
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	2.82	0.83	ปานกลาง
รวม	2.80	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.80$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า
การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X}=3.54$) การปฏิบัติงานอยู่
ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือด้านหลักนิติธรรม
($\bar{X} =2.97$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} =2.82$) และด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} =2.63$)
การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านหลัก
ความโปร่งใส ($\bar{X} =2.45$) และ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} =2.38$)

2. วิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม จำแนกรายชื่อของแต่ละด้าน

2.1 ด้านหลักนิติธรรม

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและ
จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านหลักนิติธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติงาน
1. มหาวิทยาลัยมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน	2.41	0.84	น้อย
2. มหาวิทยาลัยมีการกำกับการใช้แผนการปฏิบัติงานอย่าง ใกล้ชิด	2.64	0.97	ปานกลาง
3. มหาวิทยาลัย มีการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ ให้มีความ เหมาะสม	2.87	1.08	ปานกลาง
4. มหาวิทยาลัยมีมาตรการให้บุคลากรรักษา ระเบียบวินัย	2.98	0.98	ปานกลาง
5. มหาวิทยาลัยมีการดำเนินการทางวินัย ที่ชัดเจน	2.61	0.71	ปานกลาง
6. มหาวิทยาลัยมีการกำหนดภารกิจและหน้าที่ แต่ละตำแหน่ง อย่างชัดเจน	3.25	1.06	ปานกลาง
7. มหาวิทยาลัยกำหนดเกณฑ์การประเมินผลงานของบุคลากร ชัดเจน	3.46	1.13	ปานกลาง
8. มหาวิทยาลัยมีการแต่งตั้งคณะทำงาน กำกับดูแลให้มีการ ดำเนินงานตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ	3.54	0.99	มาก
รวม	2.97	0.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.97$) เมื่อจำแนก
เป็นรายชื่อ พบว่า การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ มหาวิทยาลัยมีการแต่งตั้ง
คณะทำงาน กำกับดูแลให้มีการดำเนินงานตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ($\bar{X}=3.54$)
การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ

มหาวิทยาลัยกำหนดเกณฑ์การประเมินผลงานของบุคลากรชัดเจน ($\bar{X}=3.46$) มหาวิทยาลัยมีการกำหนดภารกิจและหน้าที่ แต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน ($\bar{X}=3.25$) มหาวิทยาลัยมีมาตรการให้บุคลากรรักษาระเบียบวินัย ($\bar{X}=2.98$) มหาวิทยาลัย มีการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ ให้มีความเหมาะสม ($\bar{X}=2.87$) มหาวิทยาลัยมีการกำกับการใช้แผนการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ($\bar{X}=2.64$) และมหาวิทยาลัยมีการดำเนินการทางวินัย ที่ชัดเจน ($\bar{X}=2.61$) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ คือ มหาวิทยาลัยมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน ($\bar{X}=2.41$)

2.2 ด้านหลักคุณธรรม

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

หลักคุณธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน
1. มหาวิทยาลัยมีการจัดระเบียบจรรยาบรรณสำหรับบุคลากร	3.66	0.85	มาก
2. มหาวิทยาลัยสรรหาบรรจุแต่งตั้ง บุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของหน่วยงาน	3.52	0.79	มาก
3. มหาวิทยาลัยมีการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรอย่างเป็นธรรม	3.48	0.95	ปานกลาง
4. มหาวิทยาลัยนำผลงานไปประกอบการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ	3.51	0.64	มาก
5. มหาวิทยาลัยแจ้งเกณฑ์ ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.45	0.71	ปานกลาง
6. มหาวิทยาลัยประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้ปฏิบัติงานทุกปี	3.37	0.58	ปานกลาง
7. มหาวิทยาลัยดำเนินการทางวินัย อย่างเป็นธรรม	3.75	0.42	มาก
8. มหาวิทยาลัย มีขั้นตอนการรับเรื่องร้องทุกข์	3.58	0.98	มาก
รวม	3.54	0.74	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ คือ มหาวิทยาลัยดำเนินการทางวินัยอย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.75$) มหาวิทยาลัยมีการจัดระเบียบจรรยาบรรณสำหรับบุคลากร ($\bar{X} = 3.66$) มหาวิทยาลัย มีขั้นตอนการรับเรื่องร้องทุกข์ ($\bar{X} = 3.58$) มหาวิทยาลัยสรรหาบรรจุแต่งตั้งบุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.52$) และมหาวิทยาลัยนำผลงานไปประกอบการพิจารณาความดี ความชอบเป็นกรณีพิเศษ ($\bar{X} = 3.51$) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ มหาวิทยาลัยมีการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรอย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.48$) มหาวิทยาลัยแจ้งเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.45$) และมหาวิทยาลัยประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ปฏิบัติงานทุกปี ($\bar{X} = 3.37$)

2.3 หลักความโปร่งใส

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

ด้านหลักความโปร่งใส	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน
1. มหาวิทยาลัยประกาศหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรให้ทราบอย่างทั่วถึง	2.55	0.42	ปานกลาง
2. มหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่แนวทางการปฏิบัติงานมหาวิทยาลัยชัดเจน	2.41	0.36	น้อย
3. มหาวิทยาลัยแจ้ง ประกาศให้บุคลากรทราบเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับสวัสดิการ	2.37	0.48	น้อย
4. มหาวิทยาลัยประกาศประมาณงานแก่ผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง	2.61	0.63	ปานกลาง
5. มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้บุคลากรรับรู้ปัญหาขององค์กร	2.27	0.59	น้อย
6. มหาวิทยาลัยเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่ตรงไปตรงมา	2.49	0.82	น้อย
รวม	2.45	0.55	น้อย

จากตารางที่ 8 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.45$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ คือมหาวิทยาลัยประกาศประมุลงานแก่ผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 2.61$) และ มหาวิทยาลัยประกาศหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรให้ทราบอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 2.55$) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ มหาวิทยาลัยเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่ตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 2.49$) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่แนวทางการปฏิบัติงานมหาวิทยาลัยชัดเจน ($\bar{X} = 2.41$) มหาวิทยาลัยแจ้ง ประกาศให้บุคลากรทราบเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับสวัสดิการ ($\bar{X} = 2.37$) และมหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้บุคลากรรับรู้ปัญหาขององค์กร ($\bar{X} = 2.27$)

2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน
1. มหาวิทยาลัยมีการกำหนดมาตรฐานปรับปรุง กฎ ระเบียบ โดยรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	2.35	0.79	น้อย
2. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในการวางแผนงานประจำปีของมหาวิทยาลัย	2.46	0.94	น้อย
3. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยรับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจากบุคลากร	2.49	0.85	น้อย
4. มหาวิทยาลัยเปิด โอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการบริหารงาน	2.44	0.82	น้อย
5. มหาวิทยาลัยสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรทำงานมีการทำงานเป็นทีม	2.53	0.98	ปานกลาง

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน
6. มหาวิทยาลัยจัดสวัสดิการ โดยคำนึงถึงความต้องการของบุคลากร	2.01	0.84	น้อย
รวม	2.38	0.87	น้อย

จากตารางที่ 9 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.38$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือมหาวิทยาลัยสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรทำงานมีการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 2.53$) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือผู้บริหารมหาวิทยาลัยรับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจากบุคลากร ($\bar{X} = 2.49$) บุคลากรในมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในการวางแผนงานประจำปีของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 2.46$) มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการแสดงข้อคิดเห็นในการบริหารงาน ($\bar{X} = 2.44$) มหาวิทยาลัยมีการกำหนดมาตรฐานปรับปรุง กฎ ระเบียบ โดยรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.35$) และมหาวิทยาลัยจัดสวัสดิการ โดยคำนึงถึงความต้องการของบุคลากร ($\bar{X} = 2.01$)

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวม
และจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านหลักความรับผิดชอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติงาน
1. มหาวิทยาลัยจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตรงตาม แผนงานหรือปฏิทิน	2.74	1.02	ปานกลาง
2. ผู้บริหาร บุคลากร มหาวิทยาลัยมีความตระหนักในบทบาท หน้าที่ในภาระงาน ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย	2.51	0.97	ปานกลาง
3. มหาวิทยาลัยมีการจัดสายบังคับบัญชา อย่างเหมาะสม	2.67	1.16	ปานกลาง
4. มหาวิทยาลัยมีการกำหนดขั้นตอนความรับผิดชอบการ ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	2.49	1.05	น้อย
5. มหาวิทยาลัยมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากร อย่างต่อเนื่อง	2.58	1.29	ปานกลาง
6. มหาวิทยาลัยมีการพัฒนาบุคลากร โดยการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	2.79	1.23	ปานกลาง
รวม	2.63	1.12	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$)

เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปน้อย คือ มหาวิทยาลัยมีการพัฒนาบุคลากร โดยการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจใน
การปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.79$) มหาวิทยาลัยจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตรง
ตามแผนงานหรือปฏิทิน ($\bar{X} = 2.74$) มหาวิทยาลัยมีการจัดสายบังคับบัญชาอย่างเหมาะสม
($\bar{X} = 2.67$) มหาวิทยาลัยมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.58$) และ
ผู้บริหารบุคลากรมหาวิทยาลัยมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในภาระงานความรับผิดชอบ

ที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}=2.51$) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ คือ มหาวิทยาลัยมีการกำหนดขั้นตอนความรับผิดชอบการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 2.49$)

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านหลักความคุ้มค่า	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน
1. มหาวิทยาลัยมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการทำงาน	2.69	0.91	ปานกลาง
2. มหาวิทยาลัยใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานสอดคล้องกับงบประมาณ	2.87	0.82	ปานกลาง
3. มหาวิทยาลัยมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อลดค่าใช้จ่าย	2.61	0.87	ปานกลาง
4. มหาวิทยาลัยส่งเสริมการดำเนินงานแบบลดขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือ (One Stop Service)	2.73	0.94	ปานกลาง
5. มหาวิทยาลัยมีการนำวัสดุที่ใช้แล้วนำมาใช้ใหม่	2.90	0.73	ปานกลาง
6. มหาวิทยาลัยมีการมีกรรมสิทธิ์การใช้วัสดุ ครุภัณฑ์อย่างประหยัด	3.12	0.71	ปานกลาง
รวม	2.82	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.82$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือมหาวิทยาลัยมีการมีกรรมสิทธิ์การใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ อย่างประหยัด ($\bar{X}=3.12$) มหาวิทยาลัยมีการนำวัสดุที่ใช้แล้วนำมาใช้ใหม่ ($\bar{X}=2.90$) มหาวิทยาลัยใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานสอดคล้องกับงบประมาณ ($\bar{X}=2.87$) มหาวิทยาลัยส่งเสริมการดำเนินงานแบบลดขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือ (One Stop Service) ($\bar{X}=2.73$) มหาวิทยาลัยมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

ในการทำงาน ($\bar{X} = 2.69$) และมหาวิทยาลัยมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อลดค่าใช้จ่าย
($\bar{X} = 2.61$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัย

ราชภัฏมหาสารคาม ที่มีเพศ และกลุ่มงาน ที่แตกต่างกัน

1. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม ที่มีเพศ แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม ที่มีกลุ่มงาน ที่แตกต่างกัน

1. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม ที่มีเพศ แตกต่างกัน โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่มีเพศ แตกต่างกัน โดยรวมจำแนกเป็นรายด้าน

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล	เพศ			
	ชาย		หญิง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.23	0.52	3.51	0.84
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.55	0.84	3.59	0.75
3. ด้านหลักความโปร่งใส	2.89	0.56	3.44	0.69
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	2.91	0.71	2.98	0.61
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.18	0.62	3.05	0.92
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	2.95	0.85	2.84	0.58
รวม	3.12	0.68	3.24	0.73

จากตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกัน จำแนกตามเพศ พบว่า เพศ
ชายความคิดเห็นเกี่ยวกับการการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X}=3.12$) จำแนกเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X}=3.55$) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X}=3.23$) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}=3.18$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X}=2.95$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=2.91$) และด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X}=2.89$)

เพศหญิงการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$) จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X}=3.59$) และด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X}=3.51$) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งหมด 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X}=3.44$) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}=3.05$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=2.98$) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X}=2.84$)

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่มีเพศ แตกต่างกัน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล	เพศ					
	ชาย		หญิง		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.23	0.52	3.51	0.84	1.123	1.02
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.55	0.84	3.59	0.75	1.270	.12
3. ด้านหลักความโปร่งใส	2.89	0.56	3.44	0.69	0.865	.61
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	2.91	0.71	2.98	0.61	1.083	.58
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.18	0.62	3.05	0.92	1.123	1.15
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	2.95	0.85	2.84	0.58	0.953	.79
รวม	3.12	0.68	3.24	0.73	1.069	.71

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่มีกลุ่มงาน ที่แตกต่างกัน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่มีกลุ่มงาน แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.017	2	1.017	1.527	.072
ภายในกลุ่ม	105.325	242	.924		
รวม	107.342	244	1.941		

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่มีกลุ่มงาน ที่แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่มีกลุ่มงานที่แตกต่างกัน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล	กลุ่มงาน ที่แตกต่างกัน					
	กลุ่มงาน ด้านบริการ (n=47)		กลุ่มงาน ด้านวิชาการ (n=178)		กลุ่มงาน สนับสนุนและ บริการ (n=20)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.44	0.56	3.07	0.95	2.97	0.88
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.52	0.87	3.59	0.82	3.56	0.64
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.09	0.64	3.42	0.76	3.47	0.82
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	2.97	0.91	3.36	0.94	3.12	0.91
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.45	0.62	2.95	0.81	3.61	0.57
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	2.88	0.85	3.18	0.79	3.20	1.13
รวม	3.23	0.74	3.26	0.85	3.32	0.83

จากตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่มีกลุ่มงานแตกต่างกัน พบว่ากลุ่มงานด้านบริการ มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$) จำแนกเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X}=3.52$) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}=3.45$) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X}=3.44$) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X}=3.09$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=2.97$) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 2.88$)

กลุ่มงานด้านวิชาการมีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26$) จำแนกเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X}=3.59$) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย

คือด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.42$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.36$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.18$) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.07$) และด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.95$)

กลุ่มงานสนับสนุนและบริการมีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) จำแนกเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.61$) และด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.56$) การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.47$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.20$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.12$) และด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 2.97$)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตารางที่ 16 จำนวนความถี่ของข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล	จำนวนความถี่
1. ด้านนิติธรรม	
1.1 มหาวิทยาลัยควรมีการปรับปรุงระเบียบเพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงาน	63
1.2 ระเบียบที่บังคับใช้ควรมีความชัดเจนมากกว่านี้	54
1.3 ควรมีการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับให้เป็นปัจจุบัน	48
1.4 การบริหารงานทุกส่วนควรมีถือหลักกฎหมายและระเบียบเป็นหลัก	37
1.5 ควรลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อความรวดเร็วในการทำงาน	22
2. ด้านคุณธรรม	
2.1 มหาวิทยาลัยควรมีการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบ และการประเมินผลงานอย่างทั่วถึง	79

ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล	จำนวน ความถี่
2.2 มหาวิทยาลัยควรตระหนักและให้ความสำคัญในด้านความมีคุณธรรม ในการปฏิบัติงาน	65
2.3 มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการอบรมด้านคุณธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่และ ผู้บริหารอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	58
2.4 ควรจัดโครงการที่เป็นการรณรงค์เกี่ยวกับการทำงานหรือการ บริหารงานอย่างมีคุณธรรม	32
3. ด้านความโปร่งใส	
3.1 การปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างควรมีความโปร่งใสมากกว่านี้	85
3.2 การรับบุคลากรเข้าทำงานควรมีความโปร่งใสมากกว่านี้	76
3.3 ควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้างให้ทั่วถึงมากกว่านี้	64
3.4 การบริหารงานควรมีความโปร่งใสและตรงไปตรงมามากกว่านี้	42
4. ด้านการมีส่วนร่วม	
4.1 ควรสนับสนุนให้แต่ละหน่วยงานรวมทั้งบุคลากรทุกคนให้มีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมมากกว่านี้	71
4.2 ควรมีการประชุมพนักงาน เจ้าหน้าที่อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	62
4.3 มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกภาคส่วนแสดง ความคิดเห็นในการบริหารงาน	58
4.4 ควรมีการจัดสวัสดิการให้ตรงตามความต้องการของบุคลากร	46
4.5 ควรนำหลักการจัดการความรู้มาใช้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	35
4.6 ควรให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่ทั่วถึง เช่น การจัดเวทีแสดงความคิดเห็น	27
4.7 ควรมีผู้แสดงความคิดเห็นทุกส่วนงาน เพื่อจะได้นำมาปรับปรุง หน่วยงานต่อไป	14

ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล	จำนวน ความถี่
5. ด้านความรับผิดชอบ	
5.1 ควรสนับสนุนให้บุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ให้มากกว่านี้	60
5.2 ควรจัดส่วนงานให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความเป็นจริง	53
5.3 ควรมีการจัดตำแหน่งงานและหน้าที่รับผิดชอบให้ครอบคลุมและทั่วถึง	49
5.4 การปฏิบัติงานควรมีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จที่ชัดเจน	37
5.5 ควรนำเรื่องความรับผิดชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่มาเป็นตัวชี้วัดในการประเมินความดีความชอบด้วย	32
6. ด้านความคุ้มค่า	
6.1 ควรสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	91
6.2 บุคลากรควรทำงานให้คุ้มค่ากับการได้รับเงินเดือนของมหาวิทยาลัย	75
6.3 ควรมีการใช้จ่ายงบประมาณให้ประหยัดและคุ้มค่า	62
6.4 ควรมีการรณรงค์เกี่ยวกับการลด ละ เลิก การใช้พลังงานที่ฟุ่มเฟือย	58
6.5 ควรปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนประหยัดโดยการใช้อุปกรณ์ หรือพลังงานที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่	47

จากตารางที่ 16 พบว่า ความคิดเห็น เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ มหาวิทยาลัยควรมี

การปรับปรุงระเบียบเพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงาน (63) ระเบียบที่บังคับใช้ควรมีความชัดเจนมากกว่านี้ (54) ควรมีการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับให้เป็นปัจจุบัน(48) การบริหารงานทุกส่วนควรยึดถือหลักกฎหมายและระเบียบเป็นหลัก(37) และควรลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อความรวดเร็วในการทำงาน (22)

2. ด้านหลักคุณธรรม เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ มหาวิทยาลัยควรมีการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบ และการประเมินผลงานอย่างทั่วถึง (79) มหาวิทยาลัยควรตระหนักและให้ความสำคัญในด้านความมีคุณธรรมใน

การปฏิบัติงาน (65) มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการอบรมด้านคุณธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่และผู้บริหารอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง (58) และควรจัดโครงการที่เป็นการรณรงค์เกี่ยวกับการทำงานหรือการบริหารงานอย่างมีคุณธรรม (32)

3. ด้านหลักความโปร่งใส เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ การปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างควรมีความโปร่งใสมากกว่านี้ (85) การรับบุคลากรเข้าทำงานควรมีความโปร่งใสมากกว่านี้ (76) ควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้างให้ทั่วถึงมากกว่านี้ (64) และการบริหารงานควรมีความโปร่งใสและตรงไปตรงมามากกว่านี้ (42)

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ ควรสนับสนุนให้แต่ละหน่วยงานรวมทั้งบุคลากรทุกคนให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากกว่านี้ (71) ควรมีการประชุมพนักงาน เจ้าหน้าที่อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง (62) มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกภาคส่วนแสดงความคิดเห็นในการบริหารงาน (58) ควรมีการจัดสวัสดิการให้ตรงตามความต้องการของบุคลากร (46) ควรนำหลักการจัดการความรู้มาใช้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (35) ควรให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่ทั่วถึง เช่น การจัดเวทีแสดงความคิดเห็น (27) และควรมีผู้แสดงความคิดเห็นทุกส่วนงาน เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงหน่วยงานต่อไป (14)

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ ควรสนับสนุนให้บุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ให้มากกว่านี้ (60) ควรจัดส่วนงานให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความเป็นจริง (53) ควรมีการจัดตำแหน่งงานและหน้าที่รับผิดชอบให้ครอบคลุมและทั่วถึง (49) การปฏิบัติงานควรมีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จที่ชัดเจน (37) และควรนำเรื่องความรับผิดชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่มาเป็นตัวชี้วัดในการประเมินความดีความชอบด้วย (32)

6. ด้านหลักความคุ้มค่า เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ ควรสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (91) บุคลากรควรทำงานให้คุ้มค่ากับการได้รับเงินเดือนของมหาวิทยาลัย (75) ควรมีการใช้จ่ายงบประมาณให้ประหยัดและคุ้มค่า (62) ควรมีการรณรงค์เกี่ยวกับการลด ละ เลิก การใช้พลังงานที่ฟุ่มเฟือย (58) และควรปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนประหยัดโดยการใช้อุปกรณ์ หรือพลังงาน ที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ (47)